

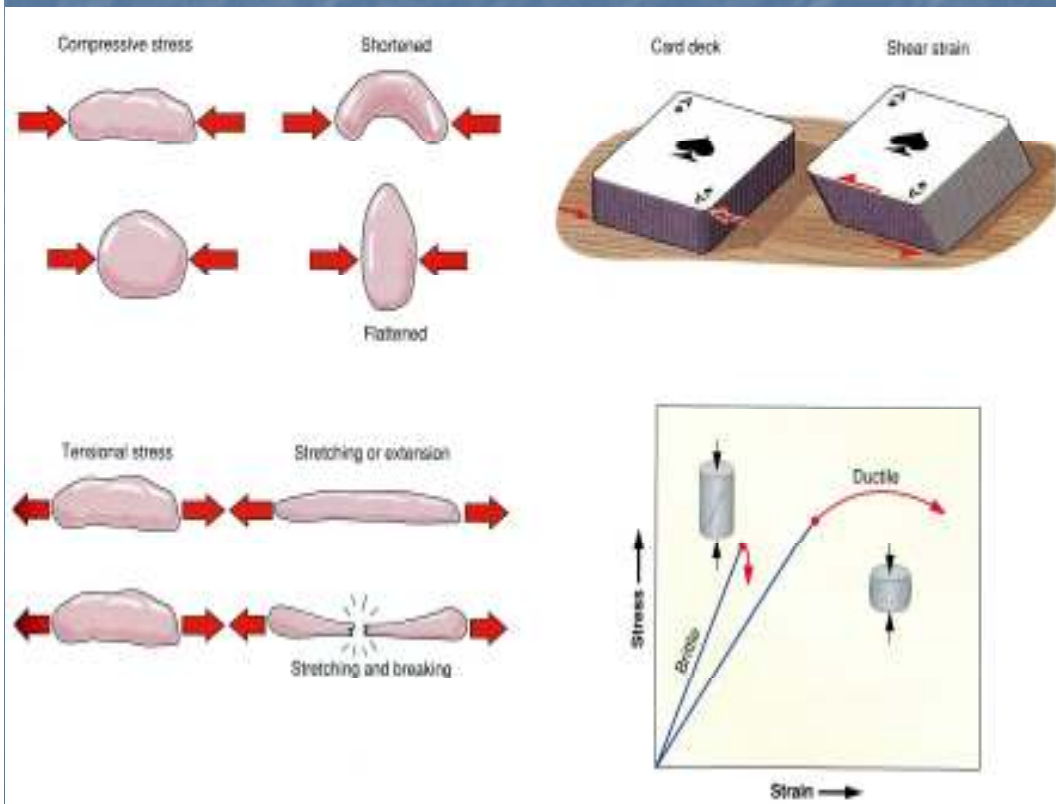
GEOLOŠKE STRUKTURE

Strukturna geologija proučuje oblike, porazdelitev in odnose med kamninami ter sile, ki so jih povzročile

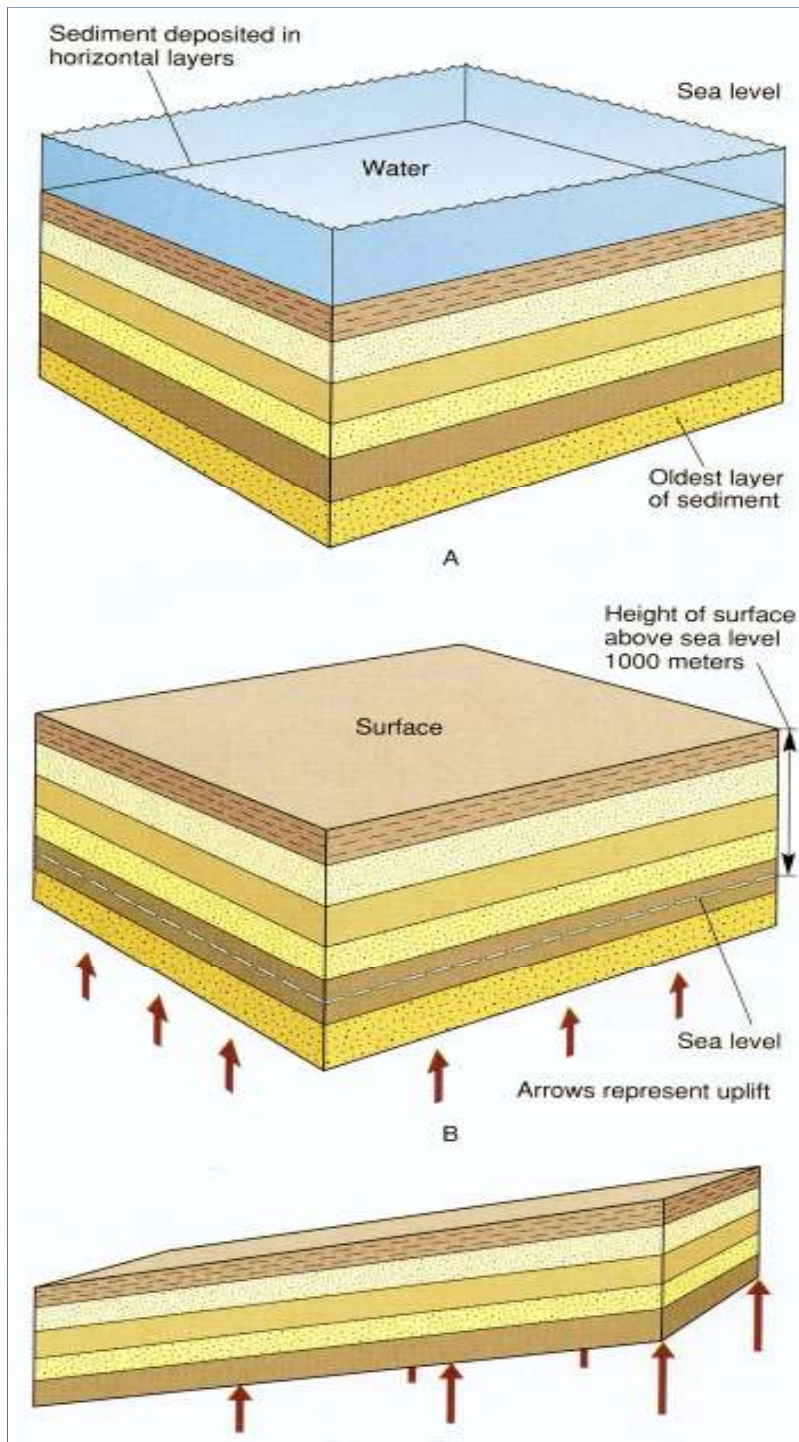

Tektonske sile

Premikajo in deformirajo
Zemljino skorjo

- ❖ Napetost (pritisk in vlek)
Kamnina je pod napetostjo, ko nanjo delujejo usmerjene sile.
  - ❖ Tlačna napetost – sili delujeta druga proti drugi, telo se krči
  - ❖ Vlečna (tenzijska) napetost – sili delujeta druga od druge, telo se raztegne
  - ❖ Strig – premikanje je vzporedno, vendar v nasprotnih smereh; deformacija je vzporedna smeri napetosti
- ❖ Deformacija
je sprememba velikosti in/ali oblike med delovanjem sile
  - ❖ Plastična – telo se ukrivi in se ne vrne v prvotno obliko
  - ❖ Elastična – telo se vrne v prvotno obliko
  - ❖ Toga – telo se med obremenitvijo zlomi

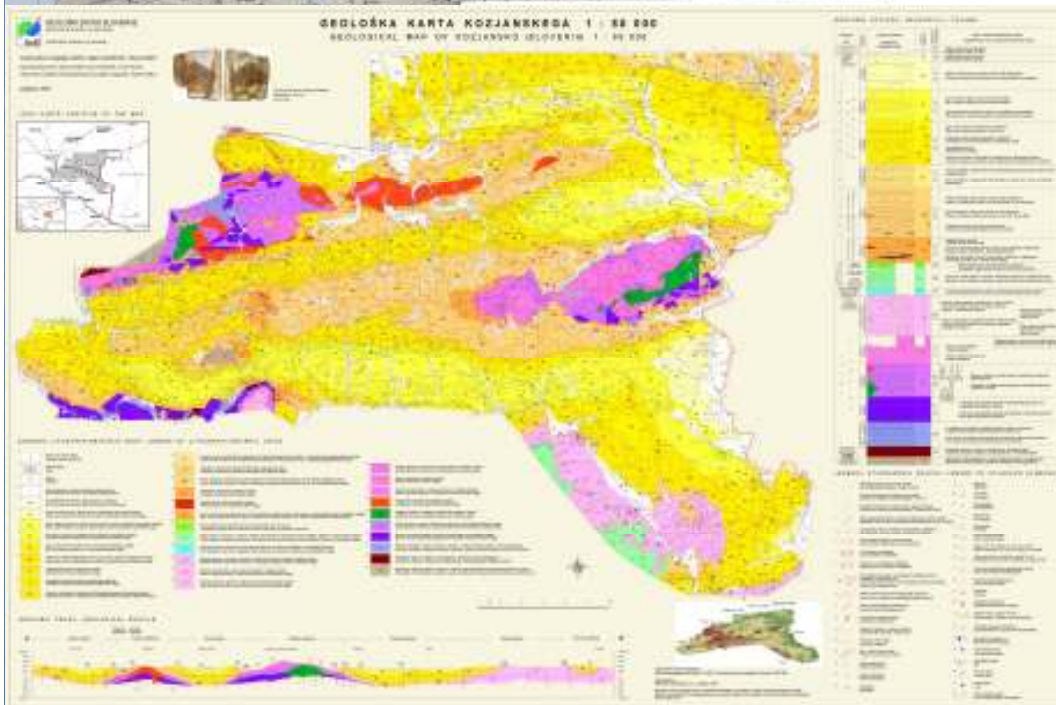
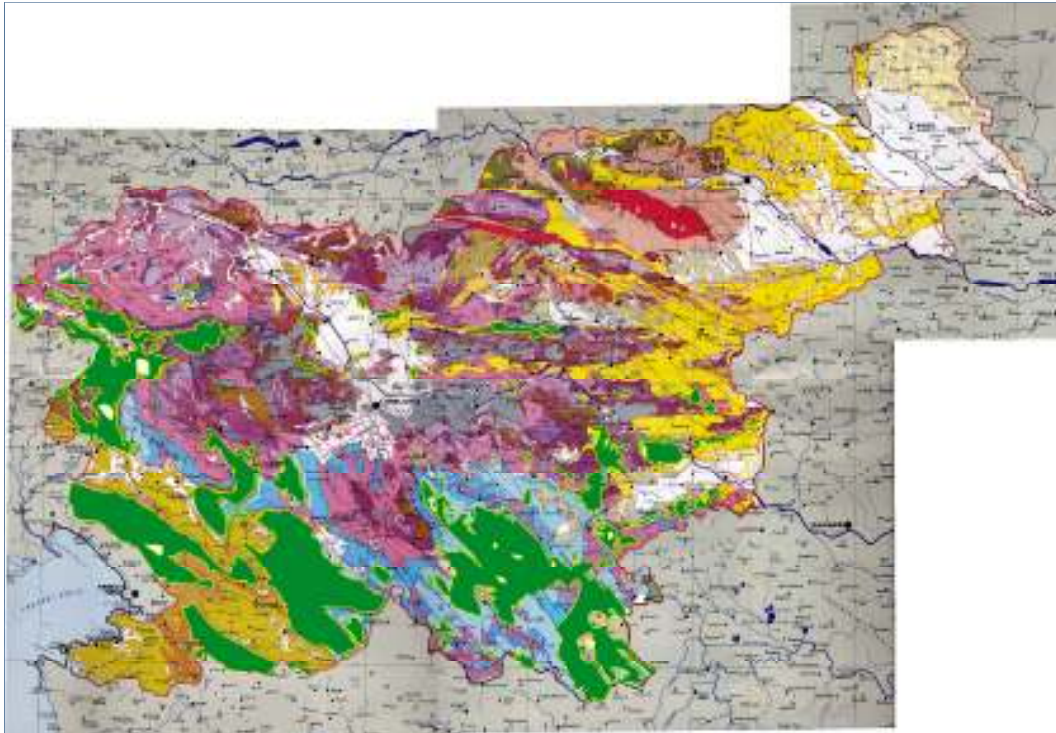

❖ Sedanje deformacije trdne podlage

- ❖ Nenadne spremembe – potresi
- ❖ Počasni premiki (>mm/leto)

❖ Strukture kot zapis geološke zgodovine

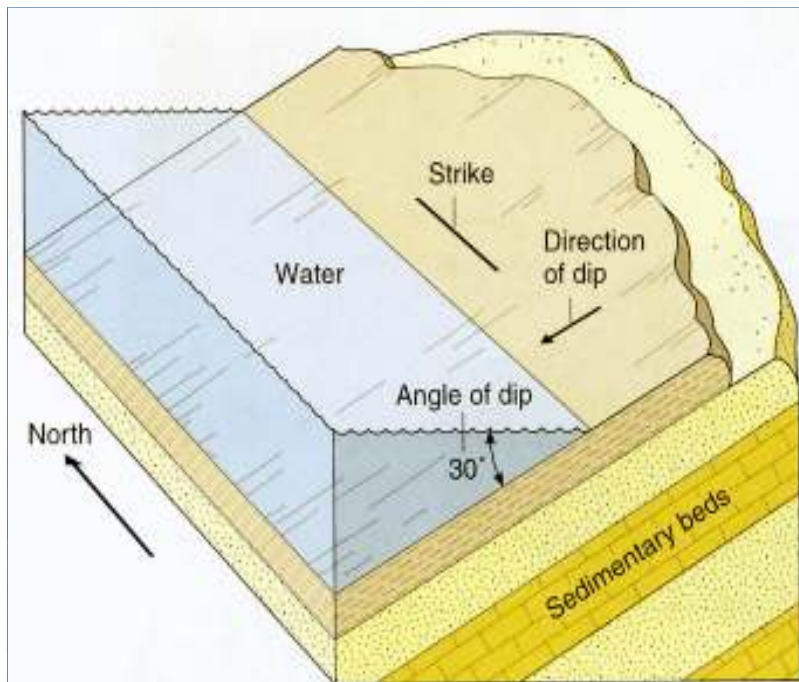
- ❖ Princip prvotne vzporedne lege plasti (horizontalnosti) sedimentnih kamnin in predornin
- ❖ Enakomeren dvig $\Rightarrow$ vodoravne plasti
- ❖ Neenakomeren dvig $\Rightarrow$ nagnjene plasti

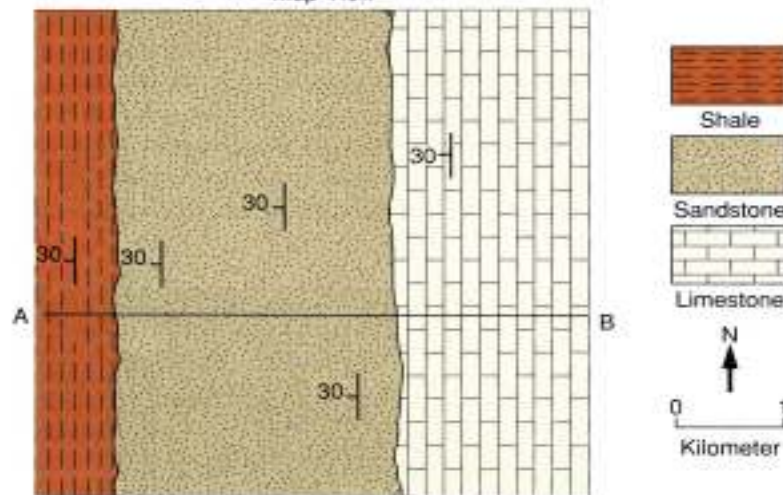
Geološka karta

- ❖ Na topografski osnovi so podane starosti in vrste kamnin ter geološke strukture
  - ❖ Starost – barva
  - ❖ Litologija – šrafura
- ❖ Stratigrafski stolpec – geološki profil
  - ❖ Kronološki prikaz vrste kamnin, okolja njihovega nastanka ter fosili
- ❖ Tolmač

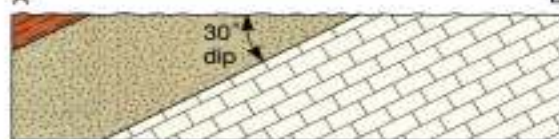
Geološka karta

Map View

West A East B

Cross Section

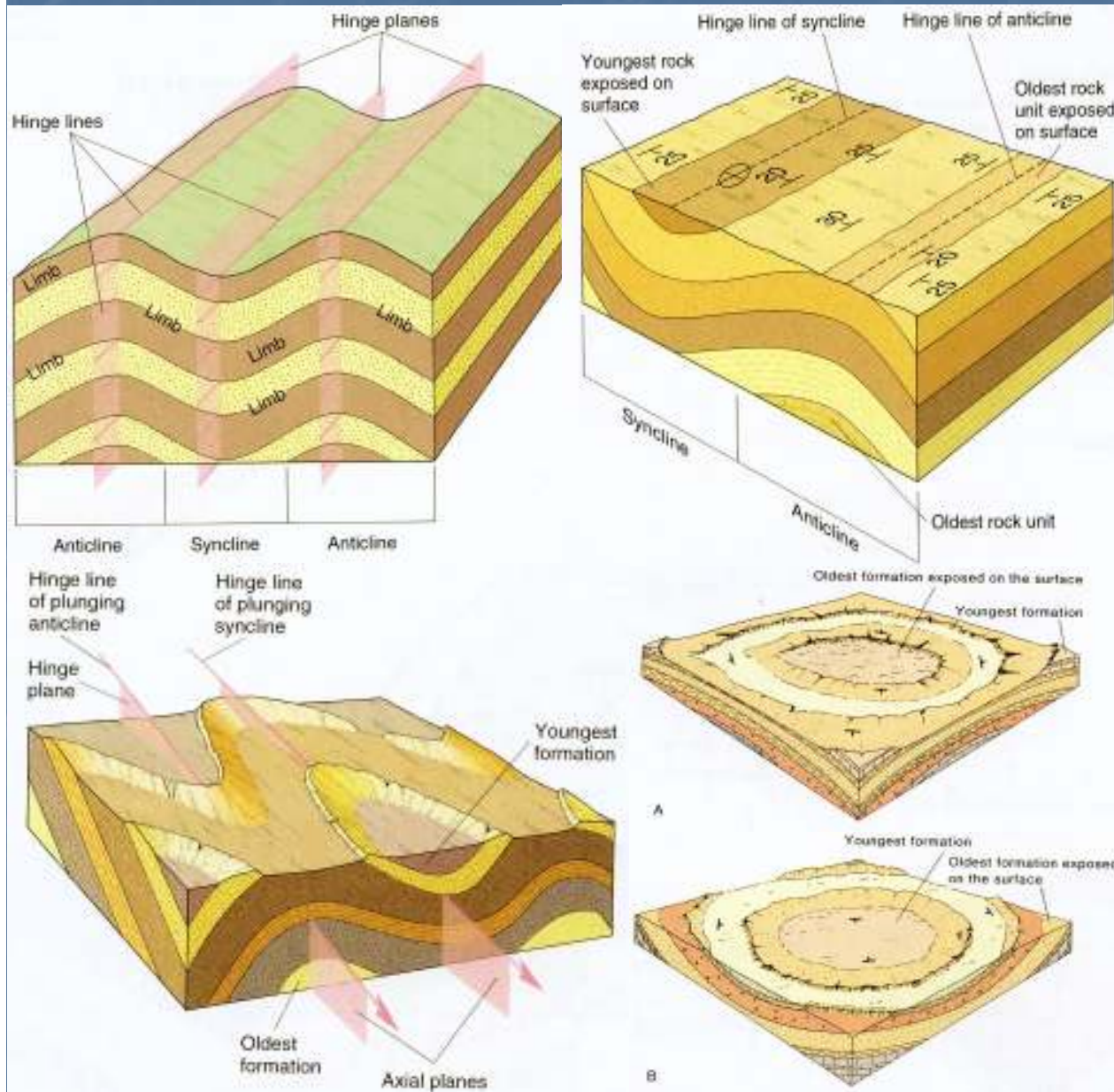
- ❖ Izdanek (golica)
- ❖ Vpad plasti
  - ❖ Smer vpada – azimut je smer presečnice med nagnjeno plastjo in namišljeno vodoravno ravnino
  - ❖ Kot nagiba – inklinacijo merimo od vodoravne ravnine do nagnjene plasti v navpični ravnini, pravokotni na nagnjeno in vodoravno ravnino
  - ❖ Smer nagiba je smer, v kateri merimo kot nagiba

Gube

- ❖ Upognjene plasti kamnine, ki so bile plastično deformirane
- ❖ Nastanejo
  - ❖ Srednje globoko, kjer visok geostatični tlak omogoča plastično deformacijo
  - ❖ Blizu površja ob zelo počasnem delovanju pritiska

Geometrija gub

- ❖ Antiklinala in sinklinala
  - ❖ Os gube
  - ❖ Osna ravnina
  - ❖ Krilo gube
- ❖ Nagnjena guba
  - ❖ Nagnjena os ⇒ oblika V ali konjske podkve
- ❖ Kupole in bazeni

Razlaga gub

❖ Odprte gube

- ❖ Položna krila
- ❖ Bolj iztegnjena $\Rightarrow$ manjša tlačna napetost

❖ Izoklinalne gube

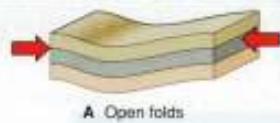
- ❖ Vzporedna krila
- ❖ Visoke tlačne napetosti

❖ Prevrnjene gube

- ❖ Krili vpadata v isti smeri
- ❖ Strig

❖ Polegle gube

- ❖ Vodoravna krila
- ❖ Strig

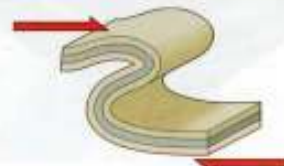
A Open folds

B Isoclinal ("hairpin") folds

C Overturned folds

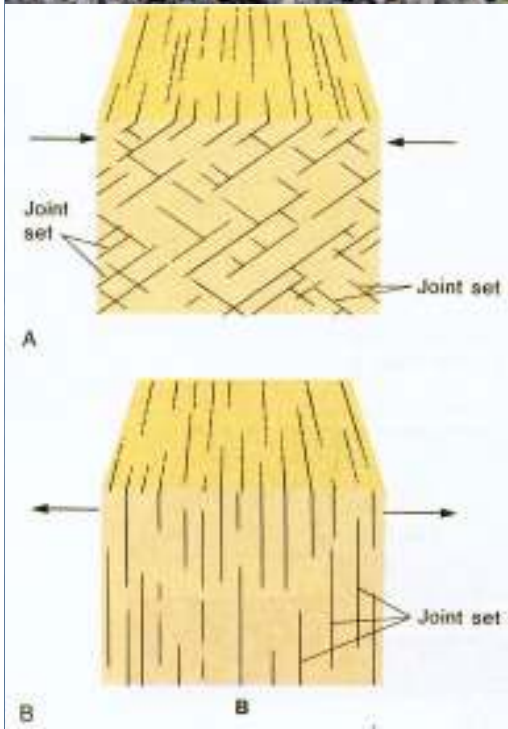
D Recumbent folds

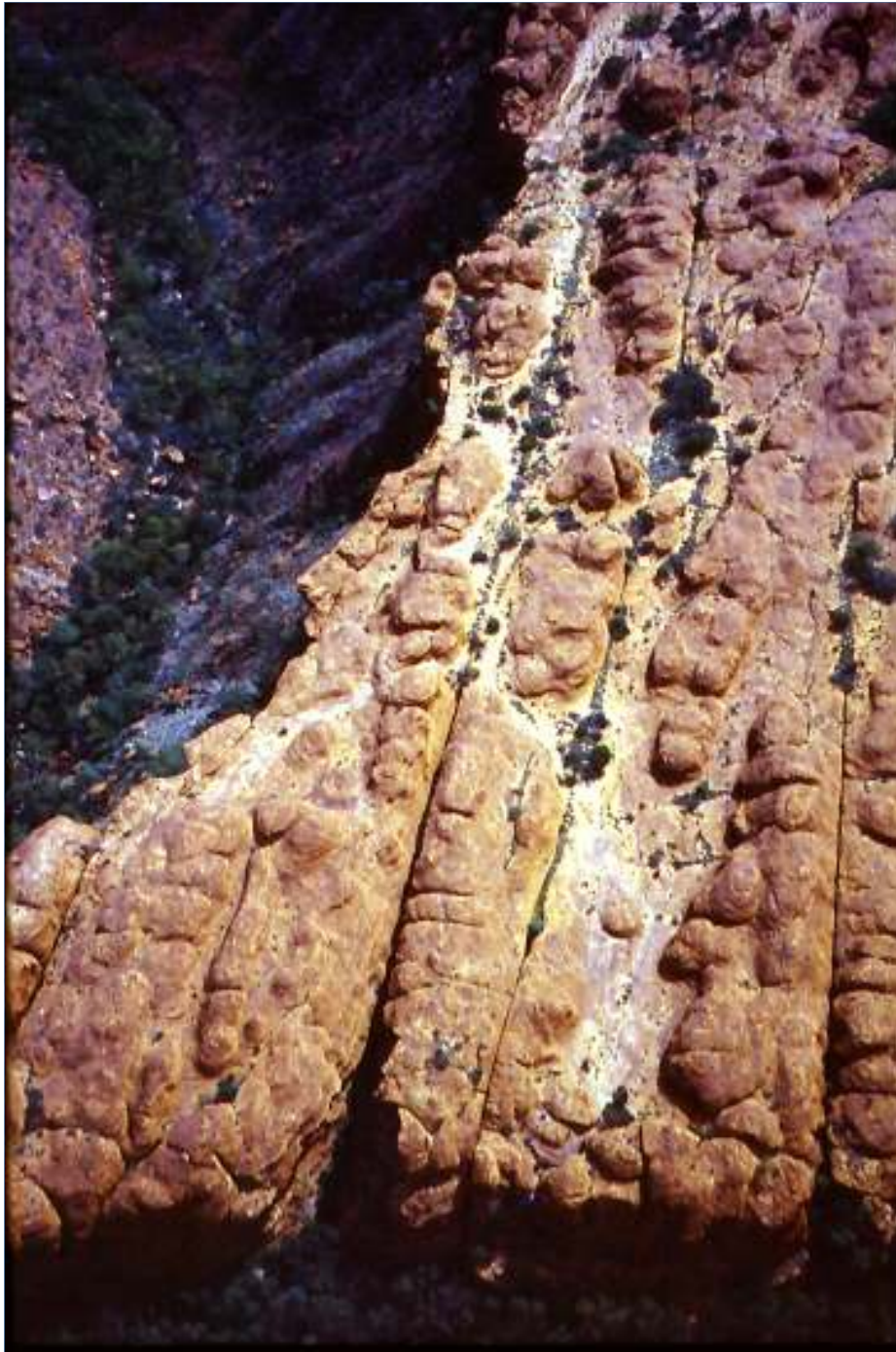

Razpoke

- ❖ Nastanejo, če je kamnina toga ali napetost prevelika, da bi bila deformacija plastična
- ❖ Ni premika
  - ❖ Stebričasto krojenje
  - ❖ Krojenje v polah
  - ❖ Sistem vzporednih razpok
    - ❖ # $\Rightarrow$ tlačna napetost
    - ❖ II $\Rightarrow$ tenzijska napetost

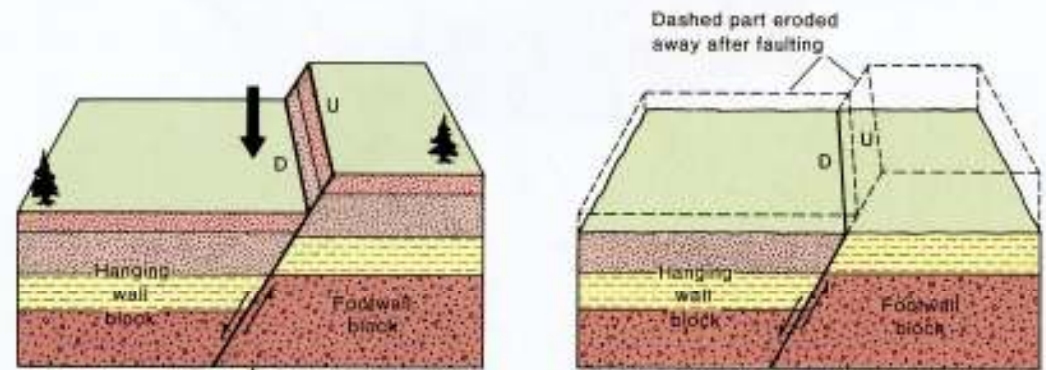
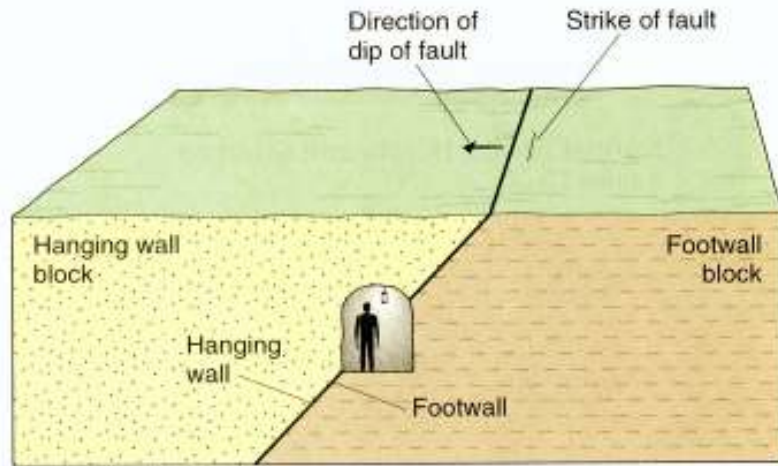

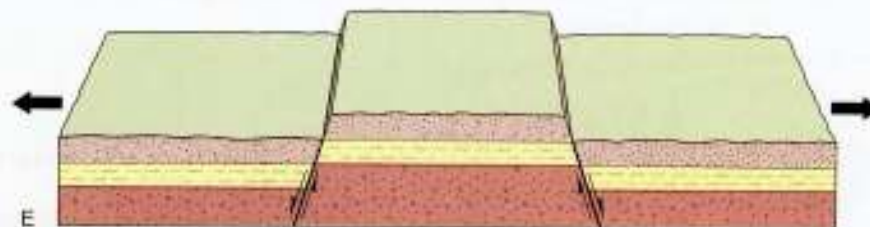
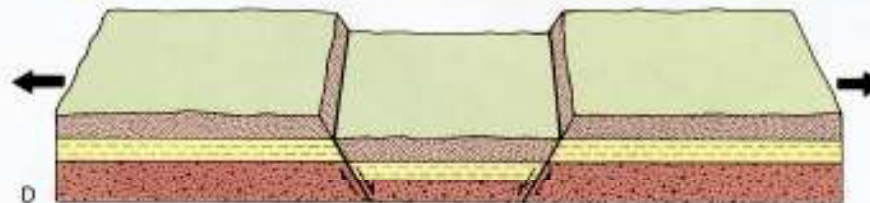
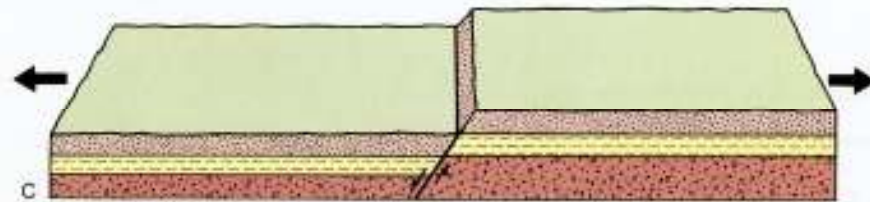
Prelomi

- ❖ Razpoka, ob kateri je prišlo do premika
- ❖ Zmik je lahko:
  - ❖ Navzdol (dip-slip)
    - ❖ Normalni
      - ❖ Vertikalna tlačna napetost
      - ❖ Horizontalna tenzijska napetost
        - ❖ Jarek (graben)
        - ❖ Horst
    - ❖ Reverzni
      - ❖ Horizontalna tlačna napetost
      - ❖ Nariv
  - ❖ Vzporedno (strike-slip)
    - ❖ Strig
      - ❖ Levo zmičen
      - ❖ Desno zmičen
  - ❖ Vzporedno in navzdol (oblique-slip)

Normalni zmik

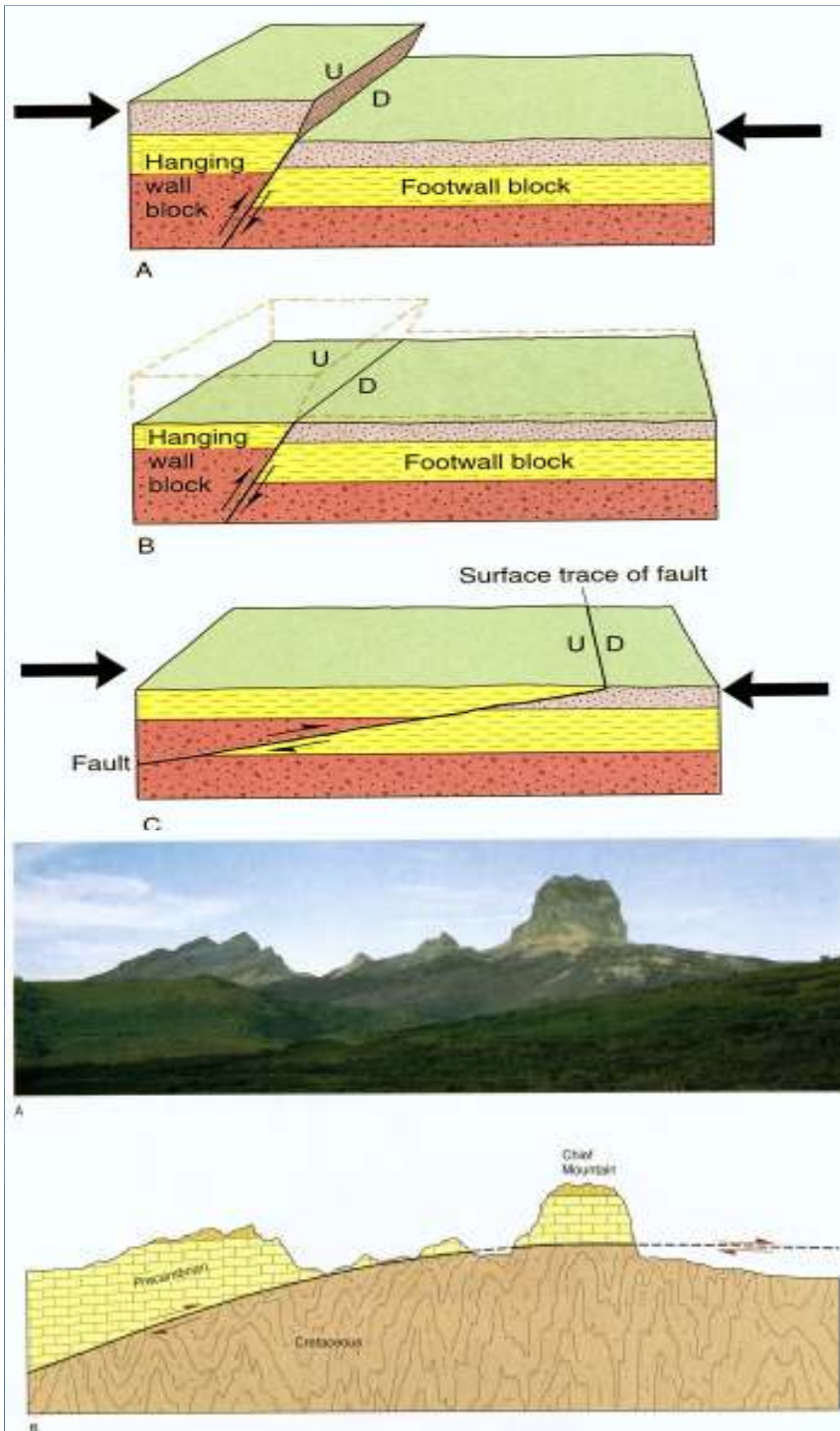

- ❖ Vertikalna tlačna napetost
- ❖ Horizontalna tenzijska napetost
- ❖ Jarek (graben)
- ❖ Horst

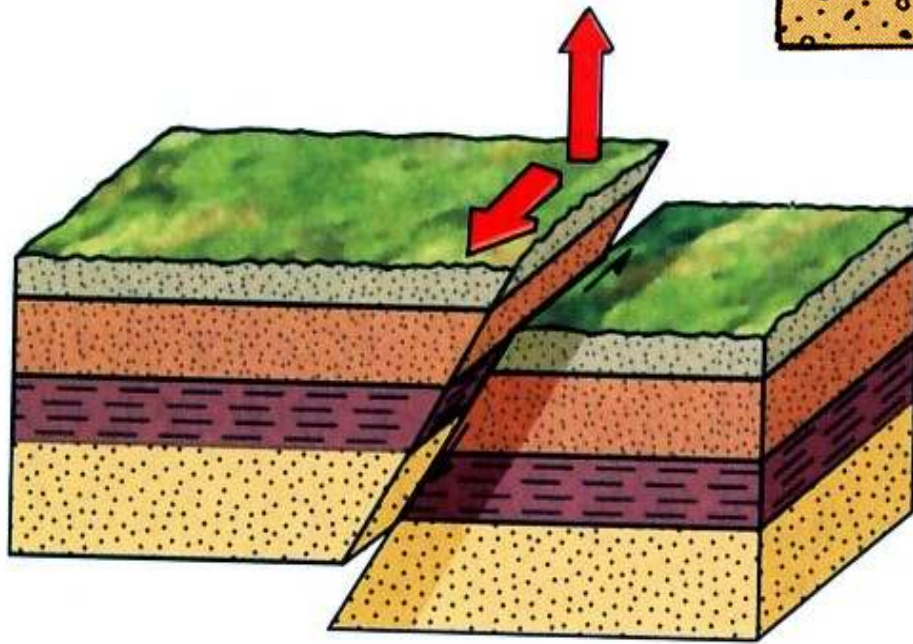
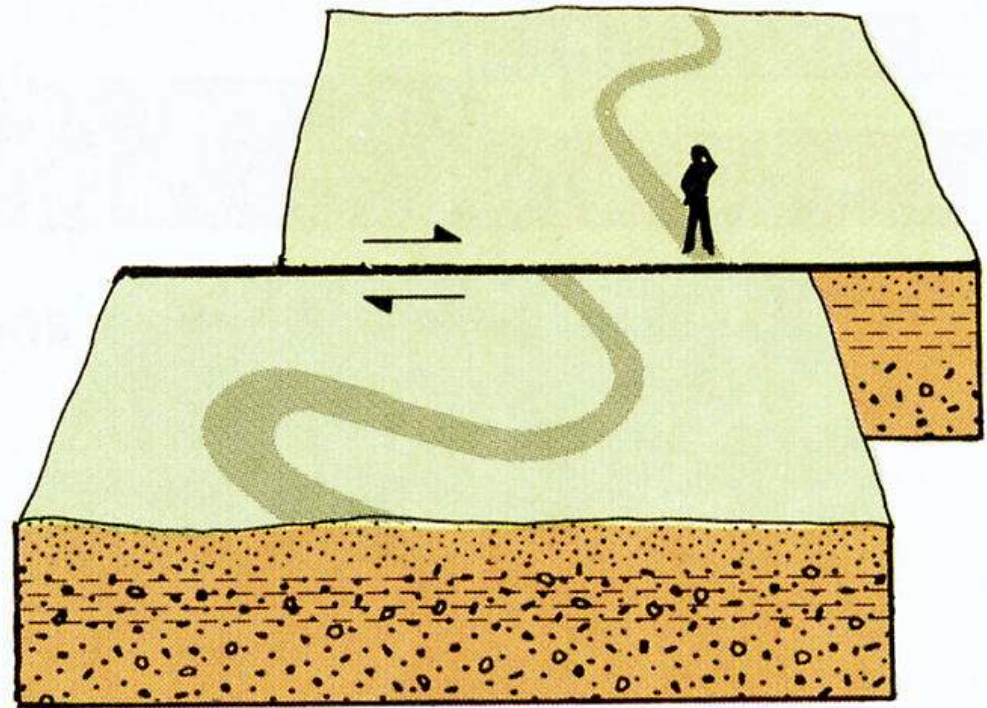
Reverzni zmik

- ❖ Horizontalna tlačna napetost
- ❖ Nariv – reverzni prelom z majhnim kotom ali vodoravno prlomno ploskvijo

❖ Desno zmičen prelom

C Oblique-slip fault

❖ Zmik
vzporedno
in navzdol